RUSKI INWALID

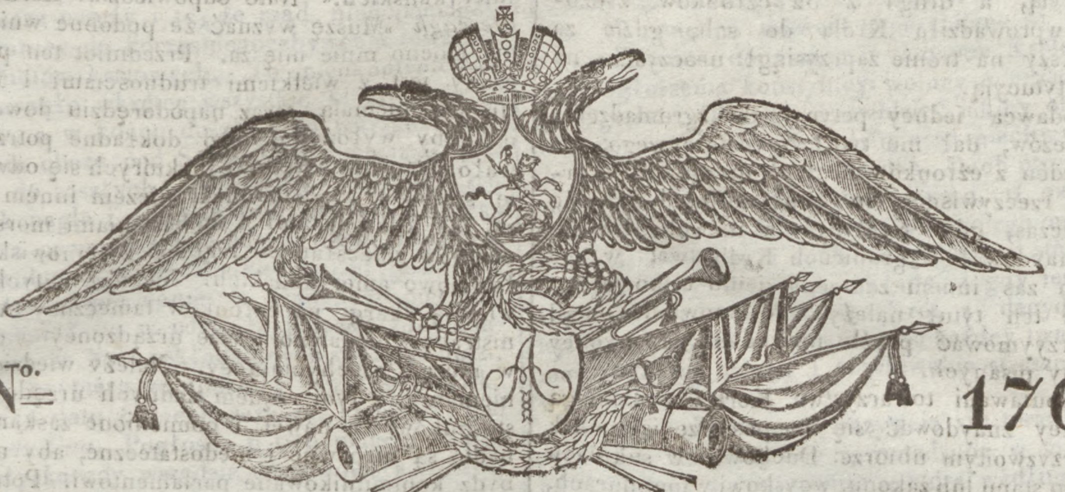

No. 176.

WTOREK. 27 Lipca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Hiszpaniia. Angliia. Włochy. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 27 Lipca.

W przeszły czwartek 22 b. m. w dzień imienin Nayiaśnieyszey Cesarzowey *Maryi*, tudzież Wielkiey Xiężney następczyney *Saxen-Weymarskiey* i Wielkiey Xiężniczki *Maryi Mikołaiowny*, odbyło się zrana uroczyste nabożeństwo w kościele katedralnym Panny Maryi Kazańskiey, wieczorem cało miasto było oświecone.

z Moskwy, 19 Lipca.

Dnia 17 b. m. N. Cesarz JMść zaszczycił obecnością swoią bal dany w domu zgromadzenia szlacheckiego, gdzie było przeszło 2700 osób gości, między któremi znaydowali się także i znakomitsi kupcy. Dnia 18 N. Pan słuchał mszy w kościele *Spasa* za złotą kratą; poczem raczył opatrywać szpitale, był na obiedzie u Xiążęcia *Gallicyna*, Jenerał gubernatora tuteyszego, a dzisiay rano opuścił stolicę tuteyszą i udał się traktem ku Rezaniowi.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpaniia.

z Madrytu, 9 Lipca.

Przygotowawcze posiedzenie kortezów odbyło się 6. b. m. zrana. Po niektórych urządzeniach przystąpiono do wyboru Prezesa, Vice prezesa i Sekretarzów. Prezesem wybrany iest *Don Joseph Espiga* Arcybiskup Sewilski; Wice prezesem Jenerał Quiroga, a Sekretarzowi Panowie *Cenero, Lopez, A. Lopez i Clemenzin.* Skoro wstąpili w pełnienie obowiązków swoich natychmiast wysłali do Króla deputacyią z 24 członków złożoną.

Dzisiay o godzinie 10 zrana udał się Król w towarzystwie N. Królowey i Infantów otoczony licznym i świetnym orszakiem do sali zgromadzenia Kortezów, celem uroczystego ich posiedzeń otwarcia. Przy weyściu spotkała go

podwóyna deputacyia, z tych iedna zaprowadziła N. Panią i iey orszak na przygotowaną galeryią, a druga z 32 członków złożona wprowadziła Króla do sali, gdzie za siadłszy na tronie zaprzysiągł uroczyście na konstytucyią.

Podawca iedney petycyi do zgromadzenia Kortezów, dał mu tytuł Nayiaśnieyszego; na to ieden z członków uczynił uwagę: że Kortezy rzeczywiście ten tytuł nosili; lecz tylko wtenczas, gdy Król był w niewoli, lub się nieznaydował w granicach Królestwa; w każdem zaś innem zdarzeniu iemu tylko wyłącznie ten tytuł należy. Postanowiono odtąd nieprzyymować prozb niewedług przyzwoitey formy pisanych.

Deputawani towarzystwa Kortezów niemogą inaczey znaydować się na posiedzeniach, iak w przyzwoitym ubiorze: Duchowni w sukniach swego stanu lub zakonu, woyskowi w mundurach, a cywilni w czarnych frakach przy szpadach.

— Piszą od granic Hiszpańskich że w nocy z 26 na 27 z. m. wdarło się do domu Pani *Lecanda* mieszkaiącey w Tolozie czterech złodzieiów, zamordowali ią i zabrali znaczną summę. Ta Pani znaioma powszechnie z bogactw swoich, a lepiey iescze z skępstwa.

Angliia.

z *Londynu* 12 *Lipca.*

Na posiedzeniu parlamentu wyższego 11 b. m. odbytem przedstawił Lord *Auckland* następuiącą petycyią Krolowey:

Do zgromadzonych w parlamencie wyższym Lordów duchownych i swieckich:

»Dowiedziała się Królowa, że parlament ma zamiar odczytania poraz drugi w dniu 17 następuiącego miesiąca bilu o rozwodzie i pozbawieniu iey wszelkich praw i zaszczytow połączonych z dostoieństwem Królowey. Dla tego to N. Pani sądzi bydz za rzecz konieczuie potrzebną do usprawiedliwienia się, aby iey kommunikowany był spis świadków przeciwko iey stawaiących i prosi o przysłanie takowego swemu ieneralnemu prokuratorowi.«

Po krotkich naradach postanowiono wziąść tę prozbę pod rozwagę w przyszły piątek.

Na posiedzenia parlamentu nizszego tegoż dnia odbytém Doktor *Louschinton*, mówił o kommunikowaniu parlamentowi niektórych papierów *tyczących się uroionego osadzenia* na tronie *dynastyi Burbonów w Ameryce południowey.* Mowił on między innem co następuie: »Rozumiałbym że Ministrowie dadzą nam zadowalniaiące tego planu obiaśnienie, i że nakoniec przekonaią się, że korzyści Anglii wymagaią koniecznie tego, aby dbano o niezawisłość prowincyy południowo-amerykańskich.« Nato odpowiedział Lord *Castlereagh* »Muszę wyznać że podobne wniesienie mocno mnie mięsza. Przedmiot ten połączony iest z wielkiemi trudnościami i Ministrowie niemaią teraz napodorędziu dowodów iakichby wyłożenie iego dokładne potrzebowało. Papiery urzędowe do których się odwołaie szanowny spółczłonek, niczem innèm nieSą, iak kilku listami i doniesieniami morskich oficerów nadesłanemi rządowi z stanowisk południowo amerykańskich. Niektóre z tych zawieraią skargi na członków tameczney Administracyi niedawno iescze urządzoney i dotąd w niczem niechybiaiącey. Należy wiedzieć ze niemamy z tym rządem żadnych urzędowych stosunków; a nawet i pomienione zaskarzenia nadto są niepewne i niedostateczne, aby miały bydz kommunikowane parlamentowi. Potrzeba mieć wiele iescze innych dowodów, aby być w stanie wydania w tey sprawie wyroku. Dobrze rozumiem że wniesienie szanownego członka dąży tylko, do zastanowienia się nad polityką angielską względem prowincyy południowo amerykańskich (*Słuchaycie Słuchaycie*) Nigdy się nato niezgodzę, aby ministrowie J. K. M. mieli korzystać z pierwszey zręczności dla odmienienia tey polityki. Nakoniec uczynię uwagę szanownemu członkowi, że podobne tłumaczenia się niemiłe dla mocarstw obcych, mogą zaszkodzić zgodzie iaka między rządami panuie.«

Następnie Pan *Jems Makintosch* mówił o tymże przedmiocie bardzo obszernie, i mocno żałował, że na posiedzeniu tak ważnèm niema dostateczney ilości członków. Nakoniec Doktor *Louschington* cofnął swe przełożenie.

Na posiedzeniu tegoż parlamentu 12 b. m. bil o cudziemcach po trzeci kroć odczytanym i nakoniec przyiętym został. Pan *Hobhauze* i inne członki oppozycyi przeciwili się temu; lecz większość głosów była za przyięciem. — Na wniesienie Kanclerza kassy mianowano kommissyią dla rozpatrzenia planu przedstawionego przez Pana *Burges* względem rozsyłania listów. Proiektuie on na ten przedmiot miasto powozów pocztowych, używać wozków o dwóch kołach, które w przeciągu godziny robią iedynaście mil drogi.

Włochy.

z *Neapolu* 6 *Lipca.*

Nad wszelkie spodziewanie nastąpiła i tu re-

wolucyia. Nałożenie nowego podatku, nazwanego *Fundaria* sprawiło powszechne nieukontentowanie i szemranie po prowincyiach. Dodać iescze należy i to, że rząd niedopomagał bynaymniey do korzystnego zbywania towarów i produktów kraiowych. To nieukontentowanie ogarnęło wkrótce wszystkie klassy mieszkańców, a w końcu doszło i do woyska. Rozłożenie obozu pod Sessa dało ostateczną pobudkę do zaszłych zamieszek. Wszystko zaś to, tak nagle i niespodzianie zaszło, iż i teraz iescze z pewnością powiedzieć niemożna, gdzie się rewolucyia poczęła i kto ią dyrygował. Z naypewnieyszych doniesień widać, że pierwszy ruch ukazał się w oddziałach iazdy znayduiących się w Nola i składaiących się z 150 ludzi. Oneto naypierwsze opuściły swe stanowiska niemaiąc nato żadnego rozkazu, i podeszły pod góry *Avilina*. Pogłoska o tym marszu nakształt błyskawicy wszędzie się rozniosła. Zaraz za tem oddziały piechoty wystąpiły z miasta i połączyły się z iazdą. Każdy włościanin który tylko miał broń poszedł za ich przykładem. Tak rozmaicie dobrane kupy zbroyne, poszły na drogę prowadzącą do Apulea; zaięły to stanowisko i znalazły tam obwarowania i kassę woyskową 22,000 czerwonych złotych neapolitańskich wynoszącą. Zabrały te pieniądze wydawszy iednakże rewersa oddziałowi woyska, który był na straży.

Gdy wiadomość o tem powstaniu doszla do Neapolu, przestrach ogarnął wszystkich. Król wysłał zaraz kilku Jenerałcw, aby się rozmówili z dowodcami powstańców i dowiedzieli się iaki maią zamiar. Wczora po obiedzie zgromadziła się w zamku rada państwa celem naradzenia się o środkaoh iakie przedsięwziąść należy. Jeszcze ta rada trwała, gdy pułki pierwszy dragonów i pierwszy piechoty co stały w okolicach miasta niedaley iak o pół mili, opuściły stanowisko i poszły celem połączenia się z zbuntowanemi zupełnie uzbroione i iak do boiu uszykowane.

Wkrótce potem insurgenci przysłali z główney swoiey kwatery adres do Króla, prosząc o *wolną konstytucyią*, na zasadach podobnych nowo przyiętey w Hiszpanii.

Rząd przedsięwziął wszelkie środki celem uśmierzenia nieładu, i zapobieżenia mogącym nastąpić gwałtom; lecz gdy zgłębiono ducha półków iescze niepołączonych z zbuntowanemi, przekonano się że ite, miały podobnyż sposob myślenia, a przeto niemogły bydz użytemi do uśmierzenia towarzyszów broni.

Znaydaiąc się w takich okolicznościach, Król osądził za rzech przyzwoitą, uledz powszechnym życzeniom. Dziś rano, rozesłano iuż gońców do woyśka z oznaymieniem o tey zmianie. W samem mieście poprzybiiane są pisma drukowane, donoszące o zamiarze Królewskim ogłoszenia konstytucyi wolney *w przeciągu tygodnia*. Trudno przewidzieć iakiby obrót cała ta sprawa wzięła, gdyby rząd niechwycił się był tak decyduiącego środka. Duch powstania z taką szybkością obiął woysko, iż nawet osada twierdzy St. Elmo wyszła z swoiego mieysca. Zamieszanie i ruch umysłów w stolicy wtenczas gdy czyniono układy, i gdy iescze niebyło wiadomo iak się Król z decyduie, były nad wszelkie opisanie. Na każdey twarzy, malowała się boiaźń i oczekiwanie strasznych wypadków.

Woyska zbuntowane nazywaią się teraz *Patryiotami*. Zostaną one zgromadzone w iedno, aż do ogłoszenia konstytucyi, która według ich chęci powinna bydz zupełnie podobna do Hiszpańskiey.

Naypierwsze zamieszanie dało się widzieć w pułkach iazdy; lecz wkrótce połączyło się z nimi 10 pułków piechoty i cała osada neapolitańska. — Podobnyż duch niespokoyny panuie i w woysku znayduiącem się w Sycylii. W Palermo tak wielkie było zamieszanie, iż chciano iuż tam wysłać część osady Neapolitańskiey.

Król nasz iest teraz w 69 roku życia. Królewic następca noszący tytuł Xiążęcia Kalabryi, urodzony iest 19 Sierpnia 1777 roku, wstąpił w powtórne śluby małżeńskie z *Maryią-Jzabellą* Infantyną hiszpańską i ma ośmioro dzieci, z których naystarszą iest Xiężna *Berri*. Drugi brat iego *Leopold* Xiąże *Salernski* urodził się 2 Lipca roku 1790 i ma w zamęztwie *Maryią Klementynę* Arcy-Xiężniczkę Austryiacką.

Kuryier Londyński mówi o tych wypadkach w następuiących wyrazach: »Co możemy powiedzieć o historyi teraznieyszych wypadków w Neapolu, ile te nam dotychczas są wiadome? Żołnierze zbuntowali się, poszli za przykładem *Quirogi* i dopięli zamiaru swego. Zapewne nabyli *nazwiska wolności*, a może też i *wolność praktyczna* wkrótce za tem nastąpi; lecz prawdziwa wolność, podnosząca sposob myślenia każdego obywatela i całego narodu, niemoże bydz owocem żadnych przepisów, ani skutkiem wymuszenia przez woysko. Wolność prawdziwa, może bydz porównaną do wynio-

słego dębu: długo on wprawdzie rośnie, lecz za to nabywa twardości nadzwyczayney. Doktor ieden Angielski wynalazł sposob rosczenia grzybów i sałaty w przeciągu *iedney godziny*; lecz konstytucyia nie iest grzybem i iey doyrzałość więcey zapewne potrzebuie czasu i troskliwszych starań.«

— W tych dniach umarł tu ieneralny Konsul Cesarza JMści Rossyyskiego, rzeczywisty radca stanu *Benachi*. Mąż ten powczechny tu sobie ziednał szacunek i śmierć iego w wielu rodzinach głęboki rozlała smutek.

Xiąże Duński *Chrystian*, nieprzestaie zwiedzać Wezuwiusz i iego okolice.

ROZMAITOŚCI.

Wallenstein i iego Giermek.

W Wiedniu znaleziono w kronice pisaney anekdotę, wystawiaiącą sławnego Wallensteiua charakter i iego szczególne własności; anekdota ta iest następuiąca:

Wallenstein będąc w roku 1625 w wielkim Mezeryczu w Morawie, pewnego wieczora iak zwyczaynie stał w oknie dla postrzeżeń astronomicznych uważał gwiazdy z których rokował pomyślność lub klęskę dla swego oręża i wedle ich obrotu układał swoie woienne plany. W tem uczuł, iż został uderzory w ramię, obeyrzał się spokoynośc wszędzie w pokoiu panowała, nie widać było żadney istoty żyiącey. Wiedział on dostatecznie, iż sam dla uważania gwiazd w zamkniętym znaydował się pokoiu; teraz wszystko się mu w mieszkaniu odmiennem bydź zdawało, mąż ten, który przyzwyczaił się aby spokoynie poglądać na śmierć, mimowolnie przeięty został dreszczem. Od tey chwili zaczął mocno wierzyć, że uderzenie to — iest przepowiednią maiącego nań nastąpić nieszczęścia, wpadał w zamyślenie głębokie przyiaciele naywięksi na próżno starali się go rozweselić. Spowiednik szanowny X. kapucyn dowiedział się z nst iego własnych, o tey straszney taiemnicy, i starał usilnie rozwiązać zagadkę. Z naywiększą pilnością badał on położenie mieysca, gdzie się Wódz znaydował nakoniec wymógł na iednem giermku wyznanie, iż ten, chcąc nastraszyć swego towarzysza, ukrył się w pokoiach Wallensteina; gdy się Wallenstein ukazał, biorąc go podczas zmroku za swego towarzysza i w tem mniemaniu, (właśnie podczas gdy Wallenstein chciał wymierzyć dalekowidź,) uderzył go po ramieniu i ukrył się znowu; Wódz się obrócił. Nikt nie wystawi sobie strachu iakim został przeięty, postrzegłszy przy świetle Xiężyca rysy swoiego Wodza, a gdy ten poszedł ku drzwiom on podtenczas wyskoczył oknem. Uradowany Duchowny cieszył nadzieią młodego człowieka, zaręczał ge, że się mu nieprzyiemnego nic nie stanie i udał się szybko do Wallensteina dla obiaśnienia mu zdarzenia, rozweselenia iego umysłu i dania mu nauki, aby się nie przywiązywał do rzeczy ziemskich. Przy tysiącznych rzeczach wynurzanych z powodu rozwiązania owey zagadki opowiadał mąż pobożny cały tok rzeczy, oraz prosił o darowanie winy lekkomyślnemu giermkowi, albowiem mu przyrzekł przebaczenie i sądził, że go Wallenstein nie uczyni kłamcą. Ale iakże zadziwił się kapłan gdy Wódz wydał nieodzowny rozkaz powieszenia winowaycy. Duchowny błaga, zaklina, używa co tylko mu iego nakazuie obowiązek; — wszystko na próżno. — Wallenstein zostaie nieporuszony. Postawiono szubienicę; iuż giermka prowadzi kat, — Wallenstein chce bydź sam swiadkiem spełnienia wyroku. — Officerowie wyższego i niższego stopnia wstawiaią się za młodzieńcem. Duchowny klęcząc prosi o darowanie życia, lud do koła stoiący szemrze na okrutne barbarzyństwo Wallensteina, — ten każe spełnić rozkaz. — Już giermek stał na ostatnim szczeblu drabiny, iuż kat rozwiiał powróz dla zarzucenia nieszczęśliwemu na szyię gdy Wallenstein; zawołał Wstrzymaycie się! Kat spuścił rękę. — »Dosyć młody człowiecze, doświadczyłeś teraz co to iest boiaźń śmierci! chciałem ci się tylko za to cośmi ty uczynił, podobną odpłacić monetą, abym ci nic nie pozostał dłużny. Teraz nie iesteśmy nic sobie winni, odeydź spokoyny!«

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.